

KOMUNIKAT PRASOWY nr 183/22

Luksemburg, 15 listopada 2022 r.

Wyrok Trybunału w sprawie C-646/20 | Senatsverwaltung für Inneres und Sport

Automatyczne uznawanie rozwodów uzyskanych w postępowaniu pozasądowym: dokument rozwodowy sporządzony przez urzędnika stanu cywilnego w państwie członkowskim, który zawiera porozumienie w sprawie rozwodu zawarte przez małżonków i potwierdzone przez nich przed tym urzędnikiem zgodnie z uregulowaniami tego państwa członkowskiego, stanowi „orzeczenie” w rozumieniu rozporządzenia Bruksela II bis

W 2013 r. TB, mająca obywatelstwo niemieckie i włoskie, i RD, mający obywatelstwo włoskie, zawarli związek małżeński w Niemczech. W 2018 r., po przeprowadzeniu przewidzianego przez prawo włoskie pozasądowego postępowania rozwodowego, uzyskali zaświadczenie o rozwodzie wydane przez włoskiego urzędnika stanu cywilnego.

Niemieckie organy właściwe do spraw stanu cywilnego odmówiły wpisania tego rozwodu do właściwego rejestru ze względu na to, że nie został on uprzednio uznany przez właściwy niemiecki organ sądowy. Niemiecki federalny trybunał sprawiedliwości, do którego wpłynęła skarga w tej sprawie, powziął wątpliwości, czy zawarte w rozporządzeniu Bruksela II bis pojęcie „orzeczenia” w dziedzinie uznawania orzeczeń rozwodowych obejmuje przypadek rozwodu uzyskanego na drodze pozasądowej, w wyniku porozumienia zawartego przez małżonków, i ogłoszonego przez urzędnika stanu cywilnego państwa członkowskiego, zgodnie z ustawodawstwem tego państwa.

W ogłoszonym dziś wyroku Trybunał, w składzie wielkiej izby, orzekł, że **dokument rozwodowy** sporządzony przez **urzędnika stanu cywilnego państwa członkowskiego pochodzenia**, zawierający **porozumienie w sprawie rozwodu** zawarte przez małżonków i **potwierdzone** przez nich przed tym urzędnikiem zgodnie z wymaganiami przewidzianymi w uregulowaniu tego państwa członkowskiego, **stanowi „orzeczenie”** w rozumieniu rozporządzenia Bruksela II bis.

Trybunał uściślił najpierw, że w dziedzinie rozwodów pojęcie „orzeczenia” przewidziane w tym rozporządzeniu obejmuje **wszelkie orzeczenia rozwodowe** wydane w ramach postępowania tak sądowego, jak i pozasądowego, **o ile prawo państw członkowskich przyznaje również organom pozasądowym kompetencje w sprawach rozwodowych**. Tym samym każde orzeczenie wydane przez takie organy pozasądowe właściwe w sprawach rozwodowych w państwie członkowskim powinno być uznawane automatycznie, z zastrzeżeniem spełnienia przesłanek ustanowionych we wspomnianym rozporządzeniu.

Ponadto Trybunał przypomniał swoje orzecznictwo, zgodnie z którym zakres stosowania rozporządzenia Bruksela II bis obejmuje jedynie rozwody orzeczone albo przez sąd państwowy, albo przez organ publiczny lub pod

jego kontrolą, co wyklucza zwykłe rozwody „prywatne”. Trybunał wywiódł z tego, że każdy organ publiczny, który ma wydać „orzeczenie” powinien zachować kontrolę nad orzeczeniem rozwodu, co oznacza, że w ramach rozwodów za porozumieniem stron **przeprowadza on badanie przesłanek rozwodu w świetle prawa krajowego oraz prawdziwości i ważności zgody małżonków na rozwód**.

Trybunał wyjaśnił, że ten wymóg przeprowadzenia badania stanowi kryterium pozwalające na odróżnienie pojęcia „orzeczenia” od pojęć „dokumentu urzędowego” i „porozumienia między stronami”, również zawartych w rozporządzeniu Bruksela II bis. Doprecyzował przy tym, że to kryterium, podobnie jak zasady dotyczące „dokumentu urzędowego” i „porozumienia między stronami”, zostało przejęte i wyjaśnione w rozporządzeniu Bruksela II ter, które zastąpiło rozporządzenie Bruksela II bis ze skutkiem od 1 sierpnia 2022 r.

W odniesieniu do rozpatrywanego przypadku, Trybunał zauważył, że urzędnik stanu cywilnego jest we Włoszech prawnie ustanowionym organem, który **ma właściwość do orzekania rozwodu w sposób prawnie wiążący**, poprzez rejestrację w formie pisemnej sporządzonego przez małżonków porozumienia w sprawie rozwodu, **po przeprowadzeniu badania**. Upewnia się on bowiem co do tego, że **zgoda małżonków na rozwód została wyrażona w sposób ważny, swobodny i świadomy** oraz bada treść porozumienia w sprawie rozwodu w świetle obowiązujących przepisów prawa, upewniając się, że porozumienie dotyczy wyłącznie rozwiązania lub ustania skutków cywilnych małżeństwa, z wyłączeniem jakiegokolwiek przeniesienia majątku, oraz postanowień dotyczących dzieci innych niż pełnoletnie i samodzielne pod względem ekonomicznym. Trybunał wywiódł z tego, że rzeczywiście chodzi więc o „orzeczenie” w rozumieniu rozporządzenia Bruksela II bis, które powinno zostać automatycznie uznane przez niemieckie organy właściwe do spraw stanu cywilnego.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Pozostańmy w kontakcie!

